

BESØGSREJSE TIL LETLAND I UGE 11, 2018 TIL DAUGAVPILS-REGIONEN SAMT PREILI OG ILUKSTE MED DELTAGELSE AF BENT BRØNNING OG JENS CHRISTENSEN

12. marts 2018

Modtagelse og indledende møder i Daugavpils Distrikts Kommune, med deltagelse af direktøren for Daugavpils landdistrikts-råd Vanda Kezika, leder af Røde Kors Daugavpils Anna Jegorova og hendes kvindelige medarbejder fra Ilukste. Derudover tolken Aija Centnere samt Bent Brønning og Jens Christensen.

Efter en dejlig frokost blev der budt velkommen og takket for vort besøg og vor hjælp til de fattigst stillede i Daugavpils Distrikts Kommune. Vi takkede naturligvis også for den flotte velkomst.

Vi fik en grundig orientering om forholdene; eksempelvis om en række projekter med at udvikle unge mennesker i noget der benævnes "dag-grupper", der aktuelt mangler effekter til indretning af lejligheder. Det blev også nævnt, at en række familier har været hårdt ramt af brande, og derfor har brug for alt hvad der hører sig til for igen at få et hjem til at fungere. Alt hvad der er nødvendigt til skolestart er der også stort behov for, herunder tøj og sko. Behovet for kørestole, toiletstole, "functional beds", hospitalsmøbler blev nævnt. Herefter blev en lang række behov oplyst, såsom metal-tremmesenge, køkkenudstyr, porcelæn, soveposer til børn, telte til sommerlejre, sportssko, tæpper, garn, badedragter, skjorter, legetøj og sportsudstyr. Man har i distriktet en række personer, der er permanent sengeliggende. Til disse er der behov for både bleer og lagner.

Resten af dagen gik med besøg hos to familier i området Dubna, nordøst for Daugavpils:

1. I et fuldstændig trøstesløst slettelandskab med spredt byggeri, kommer vi til at lille hus, der er helt ubeskriveligt i sin elendighed. Huset er bygget op af sten og tilfældigt tømmer og hvad det nu har været muligt at få fat i. Vi kommer indenfor i forgangen og modtages høfligt af en mand på vel omkring 40 år, der er alenefar; moderen er for mange år siden "stukket af" til Riga. Det første vi ser er tre drenge der sidder i noget, der engang har været en sofa. Der er også en pige til stede. Alle børnene er utrolig høflige og er vel alle teenagere og de går heldigvis alle i skole. Det bliver fortalt os, at faderen arbejder i skoven og tjener lidt penge der. Egentlig fortæl-

ØSTEUIOPÆISK BØRNEHJÆLP

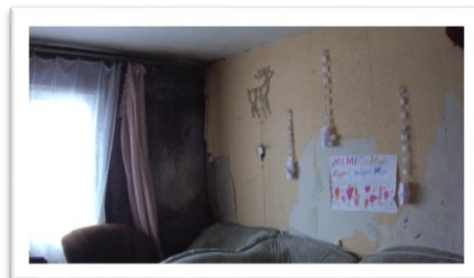
ler han også, at han gerne vil bygge et andet hus, men at det er der absolut ikke råd til. Der bor altså fem personer i dette hus, der i Danmark ikke ville være tilladt som bolig og som vel ikke engang en kolonihaveejer i Danmark ville være bekendt. Men den slags luksuriøse tanker er der slet ikke plads til her, hvor hver eneste dag er en kamp for overlevelse. I sæsonen kan der dyrkes nogle grøntsager i haven og man har også nogle husdyr. Familien er kategoriseret som "Poor Famili", der kan få 128 € pr. person, hvilket svarer til i alt 4.700 danske kroner i måneden og af de penge skal der så være til kost, tøj, husleje, el, vand, brænde, gas, transport, skolegang og alt hvad der nu måtte være af udgifter i en sådan familie.

Det kan nævnes, at fødevarepriserne er høje, hvilket vil sige stort set som i Danmark. Vi spørger ind til hans job og det fortælles os, at han arbejder i skoven. Ansættelsen er sæsonbetonet, så der kan slet ikke regnes med fast indkomst. I år er

5.380 personer kategoriseret som "Poor Families" i Daugavpils distriktet, hvilket svarer til ca. 25 % af indbyggerne. Havde manden været fast ansat, ville han mindst kunne oppebære minimumslønnen, der efter skat udgør 320 €, svarende til kr. 2.383,-. Som det ser ud for os her på den første dag af vores besøg, er situationen i Letland ikke ændret. Godt nok siges det, at der er vækst – men ikke her! Der bygges f.eks. overhovedet ikke boliger af nogen slags, så en bedring af forholdene har desværre lange udsigter. Vi forstår bedre og bedre, at man fortsat siger ja-tak til vor hjælp. De er stadig meget interesserede i vort brugte tøj, husgeråd, møbler, senge, puder, dyner, sportsting, fodtøj, ja alt hvad der hører til en normal husholdning.

2. To forældre og seks børn i en lejlighed i en blok fra Sovjettiden, med omfattende fugt- og skimmelsvampeskader og med stor risiko for sygdom. Lejligheden består af 2 større værelser, soverum, køkken og gang. Vi er på øverste etage. Der hænger en del tøj til tørre i flere rum og umiddelbart tror vi det er årsagen til fugten. Et par dage efter bliver den rette årsag dog opklaret og flere arbejdsfolk sendes på loft og tag for at

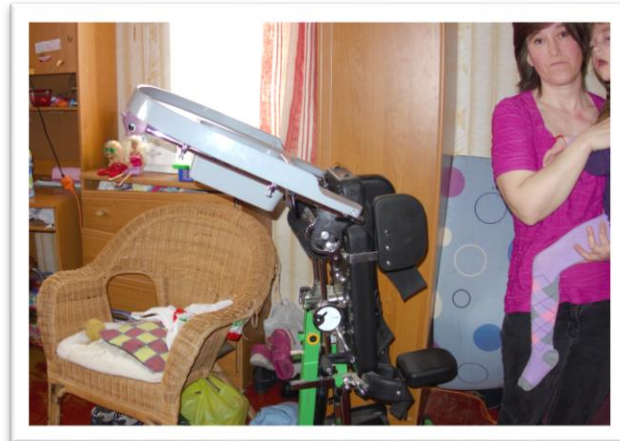
skovle den sne væk, der er ved at tømme ned gennem etageadskillelserne. Huset ville helt sikker være kondemneringsmodent i Danmark. Der foregår de underligste autonome hændelser i disse ejendomme, der egentlig er etableret med centralvarme. Da mange beboere ikke har råd til at betale for centralvarmen afbryder de for tilførslen og installerer gamle brændeovne i lejlighederne med skorstensrør ført ud gennem vinduerne. De slæber derfor brænde

ØSTEUIROPÆISK BØRNEHJÆLP

op i lejligheden. Det er naturligvis ulovligt, men der gribes ikke ind. Dette er en af flere årsager til de mange boligbrande i Letland. Familien her har behov for masser af børnetøj- og sko, legetøj samt dyner, puder og linned.

13. marts 2018

1. Besøg hos Kokine-familien i området Maļinova, nordøst for Daugavpils. Her er igen tale om et hus på landet. Huset er delvis bygget op af sten og er sammenbygget med stald og lade samt med noget have rundt om. Igen er vi i et trøstesløst sletlandskab. Vi mødes af en mor og fire børn, hvoraf de to er handicappede. Det ene barn sidder i en specialstol og det andet barn går moderen rundt med på armen. Der er også en far i familien. Ud over specialstolen har familien et ståstøtte-stativ til låns to måneder ad gangen. Her kan barnet stå op og træne og foretage øvelser samt skrive og tegne. Det har stor betydning at han ikke permanent behøver halvvejs at ligge ned i den anden stol. Der spørges om vi kan skaffe sådan et apparat? Vi møder og hører faktisk om en del "disablede" børn i området. Hvad forklaringen er kender vi ikke. Det er også vanskeligt at klarlægge hvor megen hjælp der gives til de handicappede børnefamilier, men vores opfattelse er, at man er opmærksom på familierne, men hjælpen er som vi ser det minimal, f.eks. i forhold til den støtte der ville blive givet i Danmark. Endelig får vi også lige et kig ind i familiens forgang og køkken, hvor vi ser gamle udtjente ovne og komfurer, hvor der fyres med brænde. Der ses dog også et gaskomfur af nyere dato samt vaskemaskine og køleskab. Igen spørges der efter helt nødvendige ting såsom sko og tøj, legetøj og husgeråd samt altså det nævnte ståstøtte-stativ til øvelser.
2. Besøg hos Sinkarenko-familien i området Svente nordvest for Daugavpils. Igen et typisk hus i trist landskab på landet lige op af en jernbanedæmning. Den gravide mor og en større pige var netop kommet hjem, men de øvrige børn var ikke til stede. Her mangler man også de helt almindelige ting, som beklædning og fodtøj. Denne familie har muligheden for at få en lejlighed, men da huset vi besøger er deres eget, vil de gerne beholde det fremover, så de fortsat kan dyrke grøntsager. Spurgt ind til om det ikke er farligt med børn lige op ad jernbanen, fortæller moderen, at de kun leger tæt ved huset. Behovet her er tøj og sko til børn samt tæpper, dyner og puder.
3. I Svente områdets administrations-center præsenteres vi for chefen Brigita Vasilevska, der byder velkommen og takker for vor hjælp. Hun fortæller om de aktiviteter der pågår i Svente-området – og her er rigtig mange tilbud for

ØSTEUPÆISK BØRNEHJÆLP

både børn, unge og ældre, der har mulighed for steder at være sammen med andre og bruge fritiden aktivt og til noget konstruktivt. Mange møbler, tæpper og meget køkkenudstyr fra ØB, har været til stor nytte her og af fremtidige ønsker kan anføres: strikkegarn, damspil, fodtøj både drenge og piger i størrelse 36 – 38. Desuden ønskes en kontakt med en dansk kommune med henblik på udveksling af erfaringer; dette arbejder vi videre med. Et positivt indslag var mødet med en ældre meget aktiv kvinde, der stod i spidsen for ældregrupperne.

Herefter er der frokostpause i en i en smuk restaureret herregård, hvor vi spiser i den fine restaurant "Sventes muiza",

Efter frokost går tures dels syd for Daugavpils til området Demene, hvor vi skal høre om og se "Demene pension" og dels til "Skrudaliena skole", sydøst for Daugavpils i Skrudaliena området tæt ved den Hviderussiske grænse.

1. Demene pension er et meget alsidigt og mangeartet kompleks af forskellige institutioner.

a. Vi blev bl.a. præsenteret for en børneinstitution, hvor vi så glade børn i lyse og dejlige miljøer, og hvor vi så masser af tæpper og ting fra Danmark.

b. Også et fritidshjem for de lidt større børn blev besøgt og også her var en god stemning og masser af gode aktiviteter. I forbindelse med et forestående Lettisk jubilæum, var man overalt travlt beskæftiget med at konstruere pynt og lignende til begivenheden.

Overalt blev vi mødt af tæpper, ting og møbler fra Danmark, der virkelig havde fundet god anvendelse her. Der er meget stor forskel på besøg i private hjem kontra besøg på institutioner. Det er tydeligt hvilket løft der er sket på institutionerne med indretning i rum med lyse og glade farver og en rigtig god atmosfære. Dette i modsætning til den meget dystre og trykkede stemning vi møder i mange privatboliger. Det er også tydeligt, at der passes rigtig godt på tingene her.

c. Sidste besøg her er et plejehjem indrettet i en boligblok. Her bor som udgangspunkt 3 personer på hvert værelse. Indtrykket var positivt og vi så mange af vore møbler og tæpper, der havde fundet anvendelse. Der blev vist et pænt, rent, men meget småt, bade- og toiletrum, som desværre alt for mange beboere skulle være fælles om.

2. Dagens sidste besøg på "Skrudaliena skole" bliver en rundvisning på en tidligere grundskole, der nu er under ombygning og fremover skal fungere som

ØSTEUROPÆISK BØRNEHJÆLP

dagcenter for personer med mentale handicap. Herfra er fremført følgende ønsker til os: Borde og kontorstole, projektor, sofaborde, standerlampe, sofaer – ikke for lave, elkomfurer, vaske- og opvaskemaskiner, gryder, potter og pander.

Dagen slutter med spisning sammen med vore værter på restaurant "Dvinskas seta" i Daugavpils.

14. marts 2018

1. Besøg på Preili Hospital i Preiļi kommune, ca. 70 km nord for Daugavpils. Her er vores kontakter Chief Doctor Janis Anspoks samt hans datter Ieva Ansevica, begge tilknyttet "Preili Health Promotion" (lille privat NGO-organisation bestående af cirka 10 medlemmer). Om morgenen var vi blevet afhentet på vort hotel i Daugavpils af Ieva Ansevica. På hospitalet blev vi budt velkommen af Janis Anspoks, der gav os en rundvisning og fortalte om hospitalet og dets behov, som p.t. er hospitalssenge, dyner og puder. På grund af influenzaepidemi var mange afdelinger lukket af, så vi tog hurtigt videre til næste destination og det blev aftalt, at Janis ville støde til os senere.
2. I gå afstand fra hospitalet, kommer vi til "Preilu music and art school" og får en meget spændende rundvisning af lederen. "Preilu music and art school" er en konsolidering af to skoler, nemlig "Preiļi Children's Music School" og "Preiļi Art School". Musikelever kan tilmelde sig klaver, violin, akkordeon, fløjte, fransk horn, saxofon, trompet og tuba lektioner samt spil i musikalske grupper. De obligatoriske kunstkolefag er: tegning, maleri, komposition, modellering og kunstterminologi. Derudover tilbyder skolen valgfrie emner som tekstildesign, læderarbejde, grafik, keramik mv. Vi så en lang række kunstværker udført af skolens elever og fik endda selv muligheden for at udføre hver et kunstværk. Vi så en skole med fine lyse og indbydende lokaler og vi så en lang række møbler og effekter leveret fra ØB. Af fremtidige ønsker kan anføres borde og kontorstole, persiener, alle størrelser og tegnematerialer.
3. Efterfølgende var vi inviteret til besøg på et meget berømt dukkemuseum.
4. Skolebesøg på Riebini Secondary School, lidt nord for Preiļi. Her er tale om en pæn skole, hvor vi ser mange møbler leveret fra ØB, ligesom næsten alt køkkengrejet er fra Danmark. Mange børn (op til 16 elever) overnatter på skolen, hvor man også lærer Russisk. Af fremtidige ønsker kan nævnes: Sportsartikler, tegnematerialer, såsom pensler o.l., legetøj, tavler i alle størrelser, strikkede tæpper, linned, dyner og puder.
5. Vi afsluttede besøget med en dejlig frokost sammen med Janis Anspoks, hans datter og svigersøn samt skolens førstelærer Ineta Anspoka og lærere.

15. marts 2018

Formiddagen er helliget to steder i Ilūkste by, dels en børnehave og dels et værksted/museum, hvor der arbejdes med et væld af projekter, både indenfor historie, kunst, håndarbejde, syning, malerkunst, udstillinger o.m.a. Ilukste ligger ca. 25 km nordvest for Daugavpils.

1. Børnehaven er et kendt sted for os i ØB.

Vi har været på besøg her mange gange og har sågar tidligere haft mulighed for overnatning her. Der er tale om en temmelig stor børnehave, der også omfatter vuggestue. Her er rigtig mange værelser og mange af dem er indrettet med møbler, senge, legetøj, tæpper og meget andet

fra Danmark. Det hele er meget velholdt og holdt i lyse festlige farver. Ingen tvivl om at dette sted har dygtige ledere og der er i høj grad tale om et sted vi fortsat gerne vil støtte. Vi fik en god samtale med lederne, der havde foranlediget en fin danseoptræden af en større gruppe børnehavebørn.

2. Museet/værkstedet er et meget alsidige sted, hvor der også opføres koncerter og dans samt arbejdes med egnsdragter. Her udtryktes bl.a. ønske om elektriske symaskiner og borde og stole.

3. Herefter lunch og afsluttende møde i "Lidadis cafe" i Daugavpils. Der udveksledes gensidige taksigelser og gaver, hvorefter der tages afsked og chaufføren returnerer os til Riga.

Konklusion:

Alt taget i betragtning, har det været et godt besøg. Vi har haft gode møder med vore samarbejdspartnere. Man er stadig meget interesseret i samarbejdet med os og den hjælp vi kan fremskaffe og vi har en god dialog med modtagerne.

Man viser os stort set beredvilligt det vi ønsker at se og svarer på de spørgsmål vi stiller.

Set i lyset af vore tidligere besøg oplever vi ikke de store ændringer. Der er stadig meget dårlige boligforhold blandt dem vi besøger og der opføres ikke nye boliger. Flere steder kan man læse om vækst i Letland. Det skal vi ikke afvise, men vi ser ikke væksten på boligområdet, idet der slet ikke bygges.

Et sted ser vi dog fremgang og det er i skolerne, børnehaverne og i de hele taget de institutioner vi har besøgt. Her ser det ud som om alt har fået et løft. Om der her er tale om EU-midler, har vi ikke fået svar på.

Nogle af vore konklusioner er tillige nævnt i teksten ang. de forskellige besøg.

*Jens Christensen / Bent Brønning
April 2018*